НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
_____ Інна САВИЦЬКА
_____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри іноземної філології і перекладу
Протокол № 9 від 24 травня 2024 р.
Завідувач кафедри
_____ Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»
_____ Оксана ЧАЙКА
Гарант ОП «Німецька мова та друга іноземна»
_____ Наталія БІЛОУС

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання перекладу у вищій школі

спеціальність 035 *«Філологія»*
освітня програма *«Німецька мова та друга іноземна мова»; «Англійська мова та друга іноземна мова»*
Факультет (ННІ) *гуманітарно-педагогічний*
Розробники: к. п. н., доц. Анна МОНАШЕНКО

Київ – 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	*Магістр*	
Спеціальність	*035 «Філологія»*	
Освітня програма	*Англійська мова та друга іноземна мова;* *Німецька мова та друга іноземна*	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	*Екзамен*	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	*15 год.*	*8 год.*
Практичні, семінарські заняття	*15 год.*	*8 год.*
Лабораторні заняття	*год.*	*год.*
Самостійна робота	*90 год.*	*104 год.*
Індивідуальні завдання	*год.*	*год.*
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	*2 год.*	

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Методика викладання перекладу у вищій школі» є навчання студентів проведенню у вищому навчальному закладі занять з різних аспектів перекладацької діяльності з огляду на відмінності у викладанні перекладу як усного, так і письмового.

Завдання вивчення дисципліни «Методика викладання перекладу у вищій школі» полягають у тому, щоб навчити фахівців бути здатними здійснювати:

гностичну функцію, тобто аналізувати свою професійну діяльність і навчальну діяльність студентів, добирати підручники і посібники, прогнозувати труднощі засвоєння студентами мовного і мовленнєвого матеріалу;

конструктивно-плануючу функцію, тобто планувати й творчо конструювати навчально-виховний процес у цілому і процес навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання;

організаторську функцію, тобто реалізовувати плани з урахуванням особливостей ступеня навчання; творчо розв'язувати методичні завдання у процесі навчання.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

СК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 19. Використовувати професійно профільовані знання, уміння й навички в галузі педагогіки і психології вищої школи, методик викладання іноземної мови.

ПРН 20. Володіти педагогічною технікою, прийомами професійно-педагогічного самовдосконалення, культурою педагогічного спілкування.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ:

– повного терміну денної (заочної) форми навчання;
– скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Методика навчання перекладу як наука на етапі становлення													
Тема 1. Основи дидактики перекладу.		12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 2. Професійна компетенція перекладача.		10	1	1			8	10					10
Тема 3. Зміст навчання перекладу як процесу й результату.		9	1	1			7	10	1	1			8
Тема 4. Вправи у		9	1	1			7	10	1	1			8

процесі навчання перекладу.													
Разом за змістовим модулем 1	40		5	5			30	40	3	3			34
Змістовий модуль 2. Методика навчання основним видам письмового та усного перекладу													
Тема 1. Види перекладу. Специфічні уміння та навики.		12	2	2			8	10					10
Тема 2. Письмовий переклад.		10	1	1			8	10	1	1			8
Тема 3. Складові професійної компетенції викладача перекладу.		9	1	1			7	10	1	1			8
Тема 4. Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.		9	1	1			7	10	1	1			8
Разом за змістовим модулем 2	40		5	5			30	40	3	3			34
Змістовий модуль 3. Зміст навчання перекладу													
Тема 1. Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України.		10	2	2			8	11	1	1			9
Тема 2. Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні		10	1	1			8	9					9
Тема 3. Організація самостійної роботи студентів.		9	1	1			7	11	1	1			9
Тема 4. Методика навчальної роботи з текстом.		9	1	1			7	9					9
Разом за змістовим модулем 3		40	5	5			30	40	2	2			36
Усього годин	120		15	15			90	120	8	8			104

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Згідно з навчальним планом не передбачено	

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи дидактики перекладу.	2
2	Професійна компетенція перекладача.	1
3	Зміст навчання перекладу як процесу й результату.	1
4	Вправи у процесі навчання перекладу.	1
5	Види перекладу.	2
6	Письмовий переклад.	1
7	Складові професійної компетенції викладача перекладу.	1
8	Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.	1
9	Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України.	2
10	Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні.	1
11	Організація самостійної роботи студентів.	1
12	Методика навчальної роботи з текстом.	1
	Всього	15

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Згідно з навчальним планом не передбачено	

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи дидактики перекладу.	8
2	Професійна компетенція перекладача.	8
3	Зміст навчання перекладу як процесу й результату.	7
4	Вправи у процесі навчання перекладу.	7
5	Види перекладу.	8
6	Письмовий переклад.	8
7	Складові професійної компетенції викладача перекладу.	7
8	Методика формування перекладацьких вмінь та навичок.	7
9	Навчання перекладу та підготовка перекладачів у вищих навчальних закладах України.	8
10	Укладання робочої програми базового курсу іноземної мови на перекладацькому відділенні.	8
11	Організація самостійної роботи студентів.	7
12	Методика навчальної роботи з текстом.	7
	Всього	90

8. ЗРАЗКИ КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ, ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ

1. Які фази виділяють в процесі письмового перекладу?
   a) аналіз ТО;
   b) створення ТП;
   c) редагування ТП;
   d) всі вище перераховані.
2. Які з наведених вправ відносяться до вправ на засвоєння предметних знань?
   a) вивчіть ТО і складіть схему його головних понять;
   b) складіть словник термінів;
   c) знайдіть слова-синоніми;
   d) всі вище перераховані.
3. За допомогою яких завдань можна встановити тип ТО та його стильові ознаки?
   a) визначте транслатологічний тип ТО;
   b) визначте прийоми зовнішнього оформлення ТО;
   c) проаналізуйте особливості стилю ТО;
   d) всі вище перераховані.
4. Який етап називають також синтезуючим?
   a) етап породження тексту перекладу;
   b) етап аналізу тексту оригіналу;
   c) етап редагування тексту перекладу;
   d) всі вище перераховані.
5. Що є одиницею перекладу в еквівалентному письмовому перекладі?
   a) речення;
   b) склад;
   c) слово;
   d) текст.
6. Вправи для формування навичок можуть мати… . Продовжте твердження.
   a) обмежувальний або вільний характер;
   b) широкий або вузький характер;
   c) прямий або непрямий характер;
   d) всі вище перераховані.
7. На які завдання поділяється етап редагування тексу перекладу?
   a) правка та оформлення ТП;
   b) здача ТП замовнику;
   c) правка та оформлення ТП та здача ТП замовнику;
   d) всі вище перераховані.
8. Які існують види підготовчих вправ?
   a) для розвитку вмінь аналізу ТО;
   b) для розвитку вмінь розпізнавання головної інформації в ТО;
   c) для засвоєння предметних знань і попереднього знайомства з термінологією;
   d) всі вище перераховані.
9. Виберіть найповніше визначення «додавання слів у текст перекладу»?
   a) введення у текст перекладу слів, що відсутні в ТО;

b) введення у текст перекладу слів, що відсутні в ТО, але присутні в ньому імпліцитно;
c) введення у текст перекладу слів;
d) всі вище перераховані.

10. Виберіть можливі типи помилок?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

11. Виберіть помилки, що відносяться до типу помилок, що несуттєво змінюють зміст ТО?
a) звуження значення слова ТО;
b) невірне виведення значення слова з контексту внаслідок незнання слова;
c) надлишковість ТП внаслідок зловживання дослівним перекладом;
d) всі вище перераховані.

12. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «тавтологія»?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

13. До якого типу помилок відносяться помилки такі як «зміна логічних зв'язків понять у реченні ТО»?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

14. До якого типу помилок відносяться помилки такі як«вибір словникового відповідника без урахування контексту»?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

15. До якого типу помилок відносяться помилки такі як«невірне виведення значення слова з контексту внаслідок незнання слова»?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

16. До якого типу помилок відносяться помилки такі як«невірне визначення функції слова»?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

17. До якого типу помилок відносяться помилки такі як«застосування дослівного перекладу замість словникового відповідника »?

a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

18. До якого типу помилок відносяться помилки такі як«невдала контекстуальна заміна замість словникового відповідника»?
a) помилки, що несуттєво змінюють зміст ТО;
b) помилки, що можуть суттєво змінити зміст ТО;
c) помилки, що суттєво змінюють зміст ТО;
d) всі вище перераховані.

19. Виберіть параметри аналізу тексту перекладу?
a) ступінь смислової функціональної еквівалентності ТО і ТП;
b) ступінь відповідності ТП жанровими характеристиками наукового тексту;
c) ступінь відповідності ТП вимогам замовника;
d) всі вище перераховані.

20. Визначте етапи навчання гетеровалентного перекладу?
a) аналіз, осмислення, згортання, створення ТО;
b) згортання, створення ТО;
c) аналіз, осмислення ТО;
d) осмислення, згортання ТО.

21. Усний переклад підрозділяється на… . Виберіть правильний варіант?
a) послідовний;
b) послідовний та синхронний;
c) послідовний, синхронний та з аркуша;
d) синхронний та з аркуша.

22. Послідовний переклад поділяють на… . Виберіть правильний варіант?
a) абзацно-фразовий;
b) послідовний;
c) синхронний;
d) абзацно-фразовий та послідовний.

23. За ознакою спрямованості послідовний переклад підрозділяється на… . Виберіть правильний варіант?
a) абзацно-фразовий;
b) послідовний та синхронний;
c) односторонній та двосторонній;
d) синхронний та з аркуша.

24. Які етапи усного перекладу розрізняють у процесі перекладу?
a) інтерпретації ТО;
b) інтерпретації та породження ТО;
c) породження ТО;
d) послідовність ТО.

25. Які навички усного перекладу виділяються?
a) навички аудіювання;
b) навички сприймання;
c) навички оформлення перекладу;
d) всі вище перераховані.

26. Вміння синхронного перекладу поділяють на… . Виберіть правильний варіант?
a) вміння перекладу в кабіні;
b) вміння перекладу в кабіні та вміння «нашіптування»;
c) вміння «нашіптування»;
d) вміння синхронізації.
27. Для якого виду усного перекладу навичка імовірнісного прогнозування є необхідною?
a) синхронного;
b) послідовного;
c) перекладу з аркуша;
d) всіх видів.
28. Які з перелічених вправ відносяться до вправ для формування навичок калькування?
a) передайте речення мовою перекладу за допомогою калькування;
b) підберіть антоніми до незнайомих слів;
c) підберіть синоніми до незнайомих слів;
d) всі вище перераховані.
29. Які з наведених вправ відносяться до вправ на попереднє знайомство з термінологією?
a) вивчіть ТО і складіть схему його головних понять;
b) складіть словник термінів;
c) знайдіть слова-синоніми;
d) всі вище перераховані.
30. Які навички формуються під час виконання підготовчих вправ письмового перекладу?
a) навички одномовної компресії;
b) навички перефразування;
c) навички прогнозування;
d) всі вище перераховані.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснювально-ілюстративний, пошуковий, дослідницький, словесні методи (лекція, інструктаж, бесіда, пояснення), наочні методи, практичні методи для поглиблення знань, формування вмінь і навичок.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до **календарного тематичного плану викладання дисципліни**, де зазначено види і терміни контролю.

Для обліку і реєстрації показників успішності використовується рейтингова відомість успішності студентів.

Виконання тестових завдань здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики, або за допомогою роздрукованих завдань. Оцінювання тестів проводиться за власною методикою з приведенням підсумку до встановленої в рейтинговій шкалі балів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	**Оцінка національна за результатами складання**	
	екзаменів	**заліків**
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат**.

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план підготовки бакалавра «Філологія».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани семінарських занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять.
5. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
6. Перелік питань до екзамену. Екзаменаційні білети.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Bassnett S. Constructing Cultures: Essays on Literary Translation. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press, 2019. 143 p.
2. Bassnett S. Specific problems of literary translation// Bassnett S.Translation Studies. L.: Routledge, 2021.
3. Bell R. Translation and Translating: theory and practice . New-York: Longman, 2021. 299 p.
4. Амеліна С.М., Монашненко А.М. Методика навчання іноземних мов. За загальною редакцією проф. Шинкарука В.Д. Тернопіль: Вектор, 2020.
5. Черноватий Л.М. Методика викладання перекладу як спеціальності : Підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю “Переклад” / Л.М.Черноватий. Вінниця : Нова Книга, 2018. 376 с.
6. Черноватий Л.М. Проблеми інтерпретації ускладнених текстів майбутніми перекладачами // Запоріжжя: Нова філологія. 2017. Вип. 28. С. 257-262.
7. Черноватий Л.М. Типологія термінів як інструмент для визначення змісту навчання майбутніх перекладачів // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія “Іноземна філологія”. 2019. №40. С. 41-44.
8. Черноватий Л.М., Варенко Т.К. Вплив структури фонових знань перекладача на

інтерпретацію міфологічних алюзій // Вісник Сумського державного університету. Серія: Філологічні науки. 2020. № 4 (63). С. 193-200.
9. Черноватий Л.М., Ганічева Т.В. Шляхи оптимізації підготовки перекладачів в Україні // Луцьк: Філологічні студії. 2020. № 2. С.198-204.
10. http:// www.esl-library.com
11. http:// www.oed.com
12. www.linse.uni-due.de/.../sprachgeschichte/
13. www.wissen.de/.../grundzuege-der-entwickl